

"Això és racisme": La realitat que viuen els catalanoparlants racialitzats quan els canvien de llengua

Vuit personalitats ben diverses relaten les escenes que viuen quan els parlen en castellà arran del color de la pell, els trets racials o el nom

Alba Tebar Gutiérrez

163 Articles

Pol Baraza Curtichs

559 Articles

Dirigir-se en castellà a determinada gent pel simple color de pell, els trets racials o el nom i cognom perquè considerem que no parlen el català. Aquesta és una actitud racista que fa temps que és arrelada en la societat. En els darrers anys, han sorgit iniciatives populars, com ara “No em canviïs la llengua”, que pretenen precisament de combatre aquest estigma i conscienciar els catalanoparlants perquè no canviïn de llengua quan creguin, ja sigui per l’accent o els trets físics, que l’interlocutor no és nascut a Catalunya. Com ho viu, la gent racialitzada? Quines situacions són les més freqüents? Per què és racisme? Vuit personalitats d’arrels ben diverses responen a totes aquestes qüestions i reflexionen sobre la importància de fer valdre el català en les converses.

Òmnia l’Bakkali: “Si el primer que saben de mi és el nom amb el cognom, llavors sí que em parlen en castellà”

Òmnia l’Bakkali, en una imatge d’arxiu a la redacció de VilaWeb (fotografia: Albert Salamé).

La meva aparença és molt ambigua i no delata que la meva família és del Marroc. Ara bé, si el primer que saben de mi és el nom amb el cognom (el cognom és el que em delata), per exemple, en una comissaria o un ambulatori quan lliuro el DNI, llavors sí que em parlen en castellà. Sempre.

La meva mare, de fet, té trets físics que la fan passar per occidental europea. Tanmateix, sí que va notar el canvi des que es va posar el vel fa un parell d’anys, i ara se li dirigeixen en castellà molt més sovint que no pas abans.

En el moment en què un pressuposa que l’altre no serà capaç d’entendre o parlar una llengua determinada per una raó ètnica, practica activament el racisme –sigui voluntàriament o no. El vel de la meva mare l’apunta com a musulmana i a la vista també com a marroquina, i els trets físics sovint

et donen una idea d'on prové, originalment, algú. Però avui en dia, quan, a conseqüència de processos històrics d'imperialisme i per la globalització, la migració a occident és habitual, penso fermament que si neguem la capacitat d'algú de parlar el català per raó del seu físic, el missatge que emetem és que no pot ser català (o no volem que ho sigui), i per tant estem essent racistes.

[Òmnia l'Bakkali: "Em trobo sovint microracismes com 'Ai! Saps parlar català!'"](#)

Gemma Baró: "Quan vaig a algun restaurant amb els meus pares, a ells els parlen en català, però a mi, tot i seure a la mateixa taula, em parlen en castellà"

Gemma Baró, en una imatge cedida.

No solament se'm dirigeixen en castellà, sinó també en anglès. Per exemple, quan vaig a un restaurant, primer em donen la carta en anglès, i quan els especifico que parlo català, se'm

dirigeixen en castellà. Quan vaig a algun restaurant amb els meus pares, a ells els parlen en català, però a mi, tot i seure a la mateixa taula, em parlen en castellà. També recordo d'haver anat a un parc d'atraccions i que el socorrista se sorprengué que parlava català: "Que bé que el parles!"

És molt comú que a molts llocs em parlin en castellà pels meus trets facials, sobretot pels meus ulls ametllats i el meu to de pell, malgrat que siguin catalanoparlants. I ho sé perquè, després de mi, arriba algú que té trets occidentals i s'hi dirigeixen en català. Em molesta basant, perquè no ha passat només una vegada. Fa molts anys que em passa.

No tinc clar si és racista l'acte en si de dirigir-se'm en castellà, però crec que, després d'haver-los especificat que parlo en català, si continuen parlant-me en castellà, es podria qualificar de microracisme.

Jordi Magrinyà: "Dirigir-te a algú en una llengua que no és la teva segons un prejudici ètnic denota racisme interioritzat"

Jordi Magrinyà, en una imatge d'arxiu.

M'he trobat unes quantes vegades en la situació en què les persones que parlen en català amb els altres, a mi se'm dirigeixen en castellà. Entenc que en la majoria dels casos aquest primer instint té a veure amb el color de la pell. Ara, cal dir que, quan responc en català, la conversa continua en català sense més problemes.

Creo que hi ha una part de racisme i una part d'acomplexament dels catalanoparlants, entre els quals m'incloc. Per una banda, dirigir-te a algú en una llengua que no és la teva segons un prejudici ètnic és, sense cap mena de dubte, una actitud que denota racisme interioritzat. Té un punt graciós i sinistre el procés pel qual algú arriba a pensar que al conjunt de països africans el castellà és una llengua que té alguna rellevància més enllà de Guinea Equatorial, i, per tant, que pot servir per establir alguna mena de pont amb algú que ubiques en aquest continent.

Per una altra banda, renunciar a parlar la mateixa llengua fins i tot abans de saber si el teu interlocutor l'entén és facilitar que la conversa es produeixi completament en castellà, malgrat que l'altra persona molt possiblement pot comunicar-se perfectament en català. Per tant, és començar una conversa renunciant a compartir la teva cultura amb els altres, i, en conseqüència, l'empeteixes, la perjudiques, la relegues a cercles de "confiança", uns cercles que amb actituds com aquestes, entre més factors molt més determinants, cada cop aniran essent més petits.

Shalana Rodríguez: "Jo, de xinesa, només en tinc els ulls"

Shalana Rodríguez, en una imatge d'arxiu (fotografia: Adiva Koenigsberg).

Em molesta molt que canviïn de llengua pel simple fet de veure uns ulls diferents. Sobretot en comerços en què el servei al client hauria de ser d'entrada en català per a qualsevol persona. I em posa de més mal humor quan la llengua materna de qui atén és el català. Llavors, si hi té més facilitat, per què es força a parlar-me en castellà? I continua posant-me de mala bava, que, malgrat que jo els contesti en català, continuïn parlant-me en castellà. Fins i tot, potser si vaig acompanyada, als altres sí que els parlen en català, només pel físic, i, en canvi, a mi no. El fet és que jo em sorprendo positivament quan em parlen en català d'entrada.

Considero que és un microracisme i que també pot anar lligat a un problema amb l'ús del català, que sovint es menysprea i es té com a llengua secundària. A vegades penso que alguns mitjans abusen de la inclusió i la fan massa explícita en els programes o anuncis, però després pateixo aquestes situacions i realment m'adono que és necessari de fer-ne pedagogia perquè la gent no és prou conscient del racisme ni de la importància del català.

Quan a les xarxes publico un vídeo en català, sempre surten comentaris que em falten el respecte, a mi i a la llengua: "Si sabés que per als catalans no serà mai considerada catalana" [en castellà], "Tens una cara de catalana que fa caure de cul", "Tens cara de gos"...

[@shalanazzz](#)

respecte tio [#catala](#) [#catalunya](#) [#estiktokat](#) [#racism](#) [#prejuicios](#) [#fyp](#) [#parati](#) [#castellano](#)

[? XALALÀ – Figa Flawas & Lluís Gavalrà](#)

Tinc molt assimilada la meua identitat, per això les crítiques no m'afecten, però demostren que, per molt que es facin campanyes de sensibilització del català i de respecte a tothom, falta molt camí per a recórrer. I és que jo, de xinesa, només en tinc els ulls, perquè sóc adoptada i, per tant, la meua llengua i cultura són les catalanes. Però això es veu que la gent no ho entén, i no cal que ho endevinin, però podrien considerar mil opcions per entendre que una persona racialitzada pugui expressar-se en català.

[Shalana Rodríguez: “Els contesto en català i em continuen parlant en castellà. Em molesta molt”](#)

Seda Hakobyan: “És racisme o microracisme”

Seda Hakobyan, en una imatge d'arxiu.

Sí que se m'han dirigit en castellà pel meu color de pell o pels trets racials. Però, en el meu cas, ha estat més aviat pel meu nom. Quan vaig a la consulta del metge, o tinc una cita amb el gestor del banc o una entrevista de feina, on tenen les meves dades, on apareix el nom i cognom, sempre em parlen en castellà, encara que a l'anterior client li hagin parlat per defecte en català. Quan els contesto en català, la majoria fa el canvi.

Per exemple, fa uns anys, vaig aprovar unes oposicions per a una plaça a un ajuntament local i em van trucar de recursos humans. Clarament, aquell funcionari era catalanoparlant, per l'accent, i sabia que jo tenia el C1 de català i que havia cursat estudis universitaris aquí. Però, tot i això, em va parlar en castellà fins que no li vaig contestar. Més tard, quan havia de signar el contracte, una companya seva em va parlar en castellà i com si no hagués treballat mai o no hagués vist mai un contracte de feina. Per tenir un nom estranger, donava per fetes algunes coses. Amb altres companys no hi havia aquest tracte.

Diria que és racisme, o microracisme. Són actituds del dia a dia, habituals, molt implícites, arrelades, i no ens n'adonem. Però clarament hi ha un prejudici o, com a mínim, un tracte diferent, perquè donen per fet que una persona amb nom estranger, o pel color de pell, no ha de saber parlar català, i més etiquetes, com ara que sigui una persona problemàtica o que no tingui estudis.

Amb el microracisme, quant al canvi de llengua, passa igual. D'entrada, aquella persona no deu considerar que la seva actitud és racista, es deu considerar una persona sense prejudicis i tolerant, però quan va a comprar al basar del barri, diu que va al "xino" o al "paqui" i quan veu un marroquí, un armeni o un xinès, els parla en castellà. És a dir, que per uns trets físics no et consideren d'aquí, dels seus, encara que alguns hi han nascut i parlen un català perfecte. Això vol dir que tenen unes creences molt concretes sobre les persones immigrants, o de pares que han immigrat, que moltes vegades no es corresponen amb la realitat.

A més, això també significa que consideren que la llengua d'acollida, la llengua central en la comunicació, és el castellà, de manera que són una bona part dels catalanoparlants els qui ajuden a arraconar el català amb actituds com aquesta.

Daniel Herrera: “En veure que és un NIE i no un DNI, m’han canviat de llengua quan ja parlàvem en català”

Daniel Herrera, en una imatge cedida.

De tant en tant, la gent se'm dirigeix en castellà directament. Algunes situacions són ridícules i unes altres em fan ràbia. Per exemple, en algun establiment o administració pública que m'han demanat el document d'identitat, en veure que era un NIE i no un DNI, m'han canviat de llengua quan ja parlàvem en català. En uns altres llocs, com al metge, al veterinari o a la copisteria, m'ha passat que malgrat parlar sempre en català, han insistit a parlar-me en castellà en totes les interaccions, fins al punt que, quan hi he anat acompanyat, li han parlat en català al meu company, però a mi no.

Si bé considero que és un microracisme assumir que una persona que sembla no nascuda a Catalunya, o de pares immigrants, no sap català, crec que sovint té més a veure amb la situació de llengua catalana i la discriminació que pateixen els catalanoparlants. És a dir, això és la diglòssia: fer

servir el català en uns àmbits però no en uns altres; en aquest cas, diglòssia només dirigida als immigrants. Puc entendre que el fet que molta gent nouvinguda no s'ha integrat al país no ha ajudat pas a l'autoestima dels catalanoparlants i que, per tant, assumeixin que ningú es molestarà a aprendre català i, per tant, és més fàcil “no molestar” parlant en castellà. Tanmateix, si algú et parla en català i tu insisteixes a parlar en castellà, o bé tens una diglòssia molt arrelada o bé tan sols fas servir la llengua segons el perfil ètnic o racial de l'altre interlocutor, com va fer l'alcalde Collboni a l'acte dels estudiants graduats del programa Promoteus, que justament lluiten contra la segregació.

Abans em feien molta ràbia aquestes situacions en què la gent em canviava la llengua, però vist amb perspectiva, ara em fa més aviat pena que als catalanoparlants els hagin desposseït tant de la seva identitat que els resulti increïble que nouvinguts l'hàgim feta nostra. De manera que sí, malgrat que alguns cops sigui un microracisme, la major part de vegades són uns altres motius que demostren que no solament nosaltres, els immigrants, estem discriminats, sinó també els catalanoparlants en el seu propi país. Els comentaris de “que bé que parles català!” ja no em fan tanta ràbia i pena, sinó que me'ls prenc com un motiu més per a continuar defensant aquesta llengua i que tothom se la faci seva.

Rosario Palomino: “Tot i que fa trenta-dos anys que visc a Barcelona, ??i que començo les interaccions en català, em responen en castellà”

Rosario Palomino, en una imatge d'arxiu (fotografia: Albert Salamé).

Sí, tot i que fa trenta-dos anys que visc a Barcelona, ??i començo les interaccions en català, em responen en castellà. Si les comencen els autòctons, gairebé sempre em parlen en castellà.

Tinc tota mena d'anècdotes. Per exemple, el metge que va atendre el meu fill quan tenia quinze anys, li va respondre a ell en català i al mi en castellà. Sorprenentment, va ser el meu fill qui va deixar anar al doctor: “Per què canvia la llengua a la meva mare, si ella parla perfectament en català?”

No considero que sigui racisme, sinó que més aviat és una “educació” mal entesa, no hi ha mala intenció. No s’adonen que em fan sentir exclosa quan em canvien la llengua per la meva fesomia. Ho sé perquè ho he preguntat, i m’han donat dues respostes: per educació i per respecte, perquè intueixen que sabré castellà i em volen facilitar l’adaptació. Gran error.

Durant molts anys els deia: “No em canviïs la llengua, si no, no n’aprendré mai”, fins que el 13 de maig de 2019 vaig crear la campanya [No Em Canviïs la Llengua](#), conjuntament amb la Carme Sansa, el Toni Albà i el Matthew Tree. Anem per tots els pobles de Catalunya sensibilitzant els autòctons de no canviar la llengua i animant els nousvinguts a persistir en l’aprenentatge del català.

[Rosario Palomino: ‘Els autòctons canvien la llengua per amabilitat, però el nousvingut se sent discriminat’](#)

Tigist Llaudet: “Li responia en català i em continuava parlant en castellà”

Tigist Llaudet, en una imatge cedida.

Jo sóc bilingüe, ja que he estat escolaritzada a Catalunya, però sovint la gent canvia de llengua al castellà per dirigir-se'm. Recordo un cop a la feina, en què vaig haver d'atendre una persona que parlava en català, però que quan es dirigia a mi em parlava constantment en castellà. Jo li responia en català i em continuava parlant en castellà. No va ser fins als cinc minuts que es va adonar que no parlava en castellà, i la resposta que em va donar va ser: "Que bé que parles en català." Aquest és només un exemple dels molts que he viscut.

Considero que això és racisme, atès que pels meus trets racials la gent assumeix que no sé parlar català. De fet, va lligat a la idea que una persona negra tampoc és d'aquí i ha de ser de fora. Per això crec que gairebé sempre es canvia l'idioma amb persones racialitzades. En canvi, penso que la manera correcta d'adreçar-se a qualsevol persona, independentment de l'aspecte físic, és fer-ho en la llengua amb què et comuniqués normalment. I, si no t'entén, ja t'ho comunicarà. Així evitaríem aquest racisme tan interioritzat.